

تاریخچه :

برقراری تشکیلات نوین دامپزشکی در اغلب آنها به واسطه بروز همه‌گیریهایی طاعون گاوی بوده‌است. بعنوان نمونه، اداره دامپزشکی در فرانسه در سال ۱۸۱۵ به واسطه طاعون گاوی ایجاد شد. همچنین در سوئد نیز پس از بروز طاعون گاوی اداره دامپزشکی در سال ۱۸۲۴ تاسیس گردید. در انگلستان نیز همین بیماری باعث گردید که در سال ۱۸۷۸ اداره دامپزشکی ایجاد گردد. دلیل ایجاد اداره دامپزشکی در ژاپن هم در سال ۱۸۹۶ طاعون گاوی بوده است. ایران نیز از این قاعده غالب مستثنی نبوده و بروز طاعون گاوی موجب ایجاد تشکیلات آموزشی و اجرائی دامپزشکی نوین آن شده است.

در جریان جنگ جهانی اول در سال ۱۲۹۵ ش / ۱۹۱۶ م ، طاعون گاوی به ایران سرایت کرد و نواحی شمالی و مرکزی کشور را فراگرفت و خسارتهای فراوانی وارد نمود. در اواخر سال ۱۳۰۲ و اوایل ۱۳۰۳ نیز همه‌گیری طاعون گاوی در اردبیل و همدان ظاهر شد و سرانجام به تهران رسید و چون به‌غیر از انستیتو پاستور تشکیلات منسجم پزشکی و دامپزشکی در کشور وجود نداشت، ناچار به این موسسه مراجعه و پس از بررسی بیماری، طاعون گاوی تشخیص داده شد. در اواسط سال ۱۳۰۳ در وزارت فوائد عامه اداره کوچکی به نام فلاحت وجود داشت و معاون وزارتخانه آقای مصطفی قلی‌خان بیات مبارزه با طاعون گاوی را سرلوحه اقدامات خود قرار داد.

در این زمان یادداشت کمیته بهداشت مجمع دولتهای متفقه به ایران واصل و در آن ذکر شده بود که برای مبارزه با بیماریهای دامی هریک از دولتهای عضو باید اداره مخصوص دامپزشکی داشته باشند.

از یک طرف گسترش طاعون گاوی و از طرف دیگر این تذکر سبب شد تا قانون تشکیل اداره دفع آفات حیوانی در دی ماه سال ۱۳۰۳ به تصویب مجلس شورای ملی برسد.

با توجه به شرح تفصیلی روند تحولات در قوانین و تشکیلات، خلاصه چگونگی تشکیل دامپزشکی به شرح ذیل میباشد:

۱۳۰۳. تأسیس شعبه مخصوصی به نام دفع آفات حیوانی و سرم‌سازی تحت نظارت مؤسسه پاستور بر اساس به مصوبه ماده واحده در مجلس شورای ملی.

۱۳۰۴. تخصیص بیست هزار تومان اعتبار برای توسعه شعب دفع آفات حیوانی به وزارت فوائد عامه. مصوبه هیئت وزیران جهت دریافت بهای واکسن یا سرم از متقاضیان بعلت کمبود اعتبار لازم برای مبارزه با این بیماریها .

۱۳۰۵. قرار گرفتن موسسه پاستور و دفع آفات حیوانی زیر نظر وزارت فوائد عامه و در اواخر همان سال تحت نظر وزارت فلاحات.

۱۳۱۴. تصویب قانون تفتیش صحت حیوانات مشتمل بر ۹ ماده توسط مجلس شورای ملی و تأسیس اداره دامپزشکی کل کشور، دایر شدن اداره دامپزشکی در مرکز استان‌ها و شهرستانها تحت نظر مستقیم اداره دامپزشکی کل کشور.

۱۳۱۹. شیوع بیماری مسمشه و تصویب آئین‌نامه مبارزه با این بیماری توسط هیئت دولت به استناد قانون تفتیش صحت حیوانات.

۱۳۲۵. مصوبه هیئت دولت مبنی بر تشکیل بنگاه کل امور دام متشکل از اداره کل دامپروری و اداره کل دامپزشکی. قرار گرفتن اداره دامپزشکی استان در تشکیلات اداره کل کشاورزی و محدود شدن اختیارات آن.

۱۳۲۶. دادن اختیارات محدود به دامپزشکی استانها و تعیین رئیس اداره دامپزشکی به عنوان معاون اداره کشاورزی استان.

۱۳۳۹. قرار گرفتن کلیه ادارات دامپزشکی استانها زیر نظر مستقیم مدیرکل دامپزشکی بر اساس بخشنامه وزارتی.

۱۳۴۶. به دلیل ضرورت مبارزه با بیماریها و به استناد قانون تفتیش صحت حیوانات تصویب آئین‌نامه‌های ورود و مصرف داروهای دامپزشکی، ریشه‌کنی سل گاوی و سقط جنین واگیر دامی توسط هیئت دولت.

۱۳۴۸. بروز بیماری طاعون گاوی در سال ۱۳۴۸ و تلفات سنگین ناشی از آن و نقش حیاتی دامپزشکی در مهار و ریشه‌کنی آن و توجه به دامپزشکی و بازنگری تشکیلات آن.

۱۳۵۰. تصویب قانون سازمان دامپزشکی مشتمل بر ۲۱ ماده توسط مجلس شورای ملی. به موجب این قانون سازمان دامپزشکی کشور با ذی‌حساب مستقل وابسته به وزارت کشاورزی جایگزین اداره کل دامپزشکی گردید.

۱۳۵۱-۲. تصویب آئین‌نامه اجرائی ماده ۱۹ قانون سازمان دامپزشکی کشور (اخذ پروانه تأسیس دامداری) و آئین‌نامه اجرائی ماده ۱۸ (بازرسی و معاینه بهداشتی گوشت) توسط هیئت دولت.

۱۳۵۴. به تصویب رسیدن تشکیلات سازمانی، سازمان دامپزشکی کشور توسط سازمان اموراداری و استخدامی کشور.

۱۳۶۱. تشکیل مراکز خدمات روستائی و کاهش ارتباط مستقیم بین سازمان مرکزی و ادارات دامپزشکی استانها.

۱۳۶۳. حذف کدهای بودجه‌ای دامپزشکی استانها.

۱۳۶۴. تصویب آئین‌نامه اجرائی ماده ۱۴ قانون سازمان دامپزشکی کشور (وصول درآمد) توسط هیئت دولت.

۱۳۶۷. صدور بخشنامه وزارتی و تشکیل شبکه‌های دامپزشکی استانها و برقراری ارتباط مستقیم استانها با سازمان مرکزی و دایر شدن مجدد کدهای بودجه‌ای استانها با تصویب مجلس شورای اسلامی.

۱۳۶۸. تصویب قانون تفکیک وظایف وزارتین کشاورزی و جهاد سازندگی توسط مجلس شورای اسلامی و قرار گرفتن سازمان دامپزشکی تحت نظر وزارت جهاد سازندگی.

۱۳۷۲. شناخته شدن سازمان دامپزشکی کشور بعنوان سازمان مستقل وابسته در تشکیلات وزارت جهاد سازندگی و انجام وظیفه رئیس سازمان مستقیماً تحت نظر وزیر جهاد سازندگی.

در استانها ادارات کل دامپزشکی و در شهرستانها شبکه‌های دامپزشکی، بطور عمودی زیر نظر سازمان دامپزشکی و بطور افقی با سازمان جهاد سازندگی و مدیریت جهاد شهرستان مرتبط می‌باشند.

مصوب شدن تشکیلات سازمان دامپزشکی توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور .

۱۳۷۳. تصویب آئین‌نامه کنترل بهداشتی تردد (بند د) ماده ۳ و بند (ب) ماده ۵ قانون سازمان دامپزشکی و آئین‌نامه اجرائی ماده ۱۰ (صدور پروانه بیمارستان، درمانگاه و...) توسط هیئت دولت.

۱۳۷۴. تصویب قانون وصول برخی از درآمدهای دولت (درآمد حاصل از اجرای ماده ۱۴ سازمان دامپزشکی) توسط مجلس شورای اسلامی .

۱۳۷۵. تصویب تشکیلات «تشکیل شورای هماهنگی مبارزه با بیماریهای قابل انتقال بین انسان و دام» توسط هیئت دولت.

۱۳۷۹. ادغام وزارتخانه های جهاد سازندگی و کشاورزی و قرار گرفتن سازمان دامپزشکی کشور تحت نظر وزارت جهاد و کشاورزی.

(ب) اهداف :

- امنیت غذایی

- سلامت جامعه (بهداشت عمومی / سلامت غذایی)

- استانداردهای بهداشتی تولیدات دامی در تجارت
- ارتقاء بهداشت و سلامت دام
- ارتقا بهداشت و تضمین کیفیت فرآورده های خام دامی ، خوراک دام دارو و فرآورده های بیولوژیک
- ارتقا کیفیت و بهداشت واحدهای تولیدی ، توزیعی عرصه و خدمات مرتبط با دامپزشکی
- دسترسی کمی و کیفی به بسته خدمات دامپزشکی

ارزش های سازمان دامپزشکی کشور

- بهره مندی از نیروهای توانمند ، متخصص ، نوآور و کارآفرین.
- حمایت از پژوهش های کاربردی و به کارگیری نتایج آن در سطوح ملی و استانی .
- حفظ و صیانت از سرمایه های دامی کشور.
- احترام به حقوق و کرامت ذینفعان و ارائه خدمت صادقانه ، رضایتمندی و پاسخگویی دقیق و به موقع آنان.
- اعتقاد به مشارکت پذیری و انضباط در انجام وظایف و پرهیز از اسراف و تبذیر در امکانات و منابع .
- حفظ و صیانت از بهداشت ، رفاه و حقوق حیوانات.

وظایف :

- برنامه ریزی و اجرای سیستم های مراقبت بهداشتی بیماری های واگیر دار دامی و قابل انتقال بین انسان و حیوان
- انجام اقدامات و هماهنگی های لازم با واحدهای تابعه شهرستانی برای شناسایی کانون بیماری های دامی و عوامل مؤثر در وقوع و انتشار آنها.
- نظارت برای تامین بهداشت دام از طریق کنترل، پیشگیری و ریشه کنی بیماری های واگیردار و قرنطینه ای دام.
- انجام اقدامات و هماهنگی های لازم برای مبارزه با بیماری های قابل انتقال بین انسان و حیوان با همکاری دانشگاه علوم پزشکی و سایر مراجع ذیصلاح.
- مدیریت اجرای برنامه های استانی و همکاری منطقه ای برای کنترل ، پیشگیری و ریشه کنی بیماری های خارج از استان باهماهنگی واحدهای ذیربط.
- نظارت و اعمال ضوابط بهداشتی و قرنطینه ای و امنیت زیستی درمحیط های زندگی، پرورش و نگهداری دام وسایرتاسیسات مربوطه.

- نظارت بر اقدامات اجرایی کنترل و پیشگیری بیماری‌های غیر واگیر از جمله بیماری‌های متابولیک ، مسمومیت ها و...
- بکارگیری سامانه های سیستم مراقبت به منظور تجزیه و تحلیل خطرات احتمالی برای جلوگیری از ورود عوامل بیماری زا به داخل استان.
- برنامه ریزی و مدیریت بحران و واکنش های سریع برای بهداشت دام و ایمنی مواد غذایی در سطح استان.
- برنامه ریزی و نظارت بر اقدامات پیشگیرانه و کنترلی بیماری‌های واگیر دار و قرنطینه ای در حیوانات وحشی و پرندگان آزادپرواز با همکاری مراجع مرتبط .
- همکاری در شناسایی و تعیین هویت دام استان و صدور شناسنامه های بهداشتی واحدهای اپیدمیولوژیک.
- تهیه وسایل و لوازم فنی، داروها، واکسن، سرم ، مواد بیولوژیکی، سموم و مواد ضدعفونی کننده مربوط به مبارزه با بیماری‌های دامی و عرضه آن به مصرف کنندگان
- نظارت و اعمال ضوابط بهداشتی و قرنطینه ای و امنیت زیستی در کارخانه‌های تولید خوراک دام ، کشتارگاه ها و کارخانه های تولید و فرآوری محصولات دامی با هماهنگی دستگاه های ذیربط.
- ایجاد پست های قرنطینه در داخل استان به منظور اعمال مقررات بهداشتی و قرنطینه ای .
- نظارت و اعمال ضوابط بهداشتی و قرنطینه ای و امنیت زیستی برای ورود و خروج و نقل و انتقال دام و فرآورده‌های دامی (استانی) و صدور مجوزهای بهداشتی مرتبط.
- اجرای دستورالعمل ها و ضوابط فنی و بهداشتی و قرنطینه ای دامپزشکی .
- بازرسی و کنترل کیفی بهداشتی فرآورده‌های خوراکی دام از مرحله تولید تا توزیع (از مزرعه تا سفره مصرف کننده) .
- نظارت بر امور تشخیص و درمان بیماری‌های دامی .
- مدیریت شبکه استانی ثبت انواع داروها ، فرآورده‌های بیولوژیک، واکسن ها، سرم ها ضد عفونی ها ، سموم و مواد بیولوژیک و مواد اولیه.

- ایجاد و توسعه کمی و کیفی شبکه های مختلف آزمایشگاهی تشخیص و کنترل کیفی به منظور حمایت شبکه مراقبت بیماری های دام و آبزیان
- نظارت بر فرآیند تولید، فرآوری، نگهداری و توزیع انواع دارو ، واکسن، سرم ، ضدعفونی کننده ها، سموم و مواد بیولوژیک و مواد اولیه آن ها و کارایی این نهاده ها در استان مرکزی
- انجام نظارت های موثر بر مراکز و کارخانه های تولید و فرآوری و توزیع انواع دارو ، واکسن، سرم ، ضدعفونی کننده ها ، سموم و مواد بیولوژیک و مواد اولیه مورد مصرف دامپزشکی.
- نظارت بر اجرای ضوابط مربوط به پسماندهای دامپزشکی .
- برنامه ریزی و هماهنگی ترویج و انتقال آخرین یافته های بهداشتی ، قرنطینه ای و امنیت زیستی دامپزشکی به بهره برداران مرتبط از طریق واحدهای عملیاتی تابعه.
- برنامه ریزی و هماهنگی بمنظور آموزش و اطلاع رسانی در امر بهداشت عمومی.
- برنامه ریزی و هماهنگی بمنظور توسعه سطح دانش، فن آوری مهارت های دامپزشکی از طریق ایجاد ارتباط مستمر و موثر با مراکز و نهادهای تحقیقاتی و مشارکت با مراکز آموزشی و تحقیقاتی در اجرای پروژه های تحقیقاتی کاربردی .
- برنامه ریزی و نظارت بر اجرای دوره های آموزشی ضمن خدمت کارکنان .
- برنامه ریزی برای توسعه و آموزش بخش غیردولتی در حوزه دامپزشکی و صدور پروانه های لازم و نظارت بر عملکرد آن ها با همکاری مراجع ذیربط.
- مشارکت فعال در کنفرانس های علمی دامپزشکی.
- همکاری با نهادهای مرتبط در ذبح شرعی .

اداره کل دامپزشکی سمنان

اداره کل دامپزشکی استان سمنان متشکل از دو معاونت (سلامت و توسعه مدیریت و منابع) هشت اداره ستادی و ۸ اداره دامپزشکی شهرستان و ۷ پست قرنطینه تحت مدیریت مدیرکل می باشد. مدیر کل دامپزشکی مستقیماً توسط رئیس سازمان دامپزشکی کشور به این سمت منصوب میگردد.

معاونین و واحد های حقوقی-دفتر نمایندگی ولی فقیه-حراست-بحران-روابط عمومی- پدافند غیر عامل زیر نظر مدیر کل فعالیت دارند.

در حوزه معاونت سلامت ۴ اداره ستادی مبارزه با بیماریهای دامی- نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی- مبارزه با بیماریهای طیور، آبزیان، زنبور عسل و کرم ابریشم- تشخیص و درمان و فعالیت می نمایند.

معاونت توسعه مدیریت و منابع متشکل از ۴ اداره فن آوری اطلاعات، ارتباطات و تحول اداری- برنامه و بودجه- امور اداری، رفاه و پشتیبانی و امور مالی می باشد.